

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z BIOLOGII I PRZYRODY

1. SKALA OCEN:

Zgodnie z WSO oceny cząstkowe, śródroczne i roczne obowiązują wg. następującej skali:

- celujący - 6
- bardzo dobry - 5
- dobry - 4
- dostateczny - 3
- dopuszczający - 2
- niedostateczny - 1

Przy ocenianiu prac pisemnych w ocenianiu, których nauczyciel zastosował punkty stosuje się następujące zgodne z (WSO) zasady przeliczania punktów na ocenę:

- 0- 29 % punktów- ocena niedostateczna
- 30- 49 % punktów- ocena dopuszczająca
- 50- 74% punktów- ocena dostateczna
- 75- 89% punktów- ocena dobra
- 90- 97% punktów- ocena bardzo dobra
- 98-100% punktów- ocena celujący

Dodatkowo do ocen cząstkowych wprowadza się plusy i minusy.

Wszystkie uzyskiwane przez ucznia oceny są jawne.

2. NARZĘDZIA POMIARU OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW:

Ocenie podlegają następujące formy aktywności:

- sprawdziany
- kartkówki
- aktywność/praca na lekcji (w tym projekty, doświadczenia, ćwiczenia, karty pracy)
- odpowiedź ustna
- prace długoterminowe/zadania domowe np. projekty, plakaty, prezentacje, referaty
- inne formy aktywności np. udział w konkursach o tematyce przyrodniczej/biologicznej, aktywny udział w zajęciach dodatkowych; wykonywanie w porozumieniu z nauczycielem dodatkowych zadań i prac

3. ZASADY BIEŻĄCEGO OCENIANIA UCZNIĄ:

a) Sprawdzian

- to samodzielna praca ucznia na lekcji w formie pisemnej,
- zazwyczaj obejmuje wiadomości i umiejętności dotyczące jednego działu (uczniom podany jest wcześniej zakres sprawdzanych umiejętności i wiadomości)
- trwa 45 min.
- zapowiadany z tygodniowym wyprzedzeniem,
- termin zostaje wpisany do dziennika LIBRUS
- zazwyczaj poprzedzony lekcją powtórzeniową, do której uczeń ma obowiązek się przygotować
- powinien być poprawiony i oceniony przez nauczyciela w ciągu dwóch tygodni
- uczniowi nieobecnemu na sprawdzianie, w miejsce oceny wpisuje się cyfrę 0, jako informację, że uczeń nie pisał sprawdzianu, po uzupełnieniu braku, zero zastąpione zostaje oceną z tego sprawdzianu
- uczeń nieobecny na sprawdzianie ma obowiązek w ciągu jednego tygodnia po powrocie do szkoły, zgłosić się do nauczyciela celem ustalenia terminu zaliczenia tego sprawdzianu
- za uporczywe unikanie pracy pisemnej, przez co rozumie się niestawianie się bez usprawiedliwienia na

dwóch kolejnych wyznaczonych przez nauczyciela dodatkowych terminach, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną

-uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną lub dopuszczającą, ma możliwość poprawy pracy pisemnej w terminie uzgodnionym przez nauczyciela, jednak nie później niż dwa tygodnie po oddaniu sprawdzianu, ocenę z poprawy wpisuje się do dziennika obok oceny uzyskanej poprzednio, poprawa jest jednorazowa, uczeń, który w terminie nie poprawi oceny traci prawo do jej poprawy, punktacja za poprawioną pracę jest taka sama jak za pracę pierwotną

b) Kartkówka

- to samodzielna, pisemna praca ucznia na lekcji
- trwa ok. 15 min.
- sprawdza wiedzę i przygotowanie z zakresu nie szerszego niż 3 tematy lekcyjne
- nie musi być zapowiadana
- powinna być poprawiona i oceniona przez nauczyciela w ciągu dwóch tygodni
- ocena z kartkówki nie podlega poprawie
- w przypadku usprawiedliwionej nieobecności na kartkówce uczeń ma obowiązek napisać ją w wyznaczonym przez nauczyciela czasie, w przeciwnym wypadku otrzymuje ocenę niedostateczną

Przylapanie ucznia na niesamodzielnej pracy podczas pisania sprawdzianu czy kartkówki wiąże się z otrzymaniem oceny niedostatecznej oraz zakończeniem pracy. Przez niesamodzielną pracę należy rozumieć: odwracanie się, rozmawianie, odpisywanie, przepisywanie, itp.

W przypadku celowego unikania pisania sprawdzianu/testu lub kartkówki (wagary) lub w przypadku odmowy przez ucznia pisania sprawdzianu/testu lub kartkówki mimo jego obecności na zajęciach uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

Wszystkie pisemne prace są do wglądu uczniów, a także rodziców na ich prośbę, lecz zostają u nauczyciela, jako dowód osiągnięć uczniów. Sprawdziany i kartkówki przechowuje nauczyciel do czasu zakończenia zajęć w danym roku szkolnym.

c) Odpowiedź ustna

- sprawdza poziom wiadomości i umiejętności z trzech ostatnich tematów lub zapowiedzianego materiału np. na lekcjach powtórzeniowych – zakres aktualnie realizowanego działu
- termin odpowiedzi nie jest podawany do wiadomości ucznia
- oceniając odpowiedź ustną, nauczyciel bierze pod uwagę: zgodność wypowiedzi z postawionym pytaniem i jej merytoryczność, właściwe posługiwanie się pojęciami, sposób formułowania wypowiedzi

d) Praca domowa długoterminowa tj. referat, projekt, karta pracy itp.

- zapowiadana z przynajmniej tygodniowym wyprzedzeniem, określonym terminem realizacji, tematyką i sposobem wykonania
- w zależności od stopnia trudności wykonanej pracy - zadania domowego/ćwiczenia uczeń może otrzymać plus/minus lub ocenę (za pięć plusów uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą)
- praca domowa nie zawsze musi być oceniana, a o formie sprawdzenia decyduje nauczyciel

e) Aktywność i praca na lekcji

- oceniane zależnie od charakteru pracy za pomocą plusów, minusów oraz ocen
- plus uczeń może uzyskać za zgłaszanie się i aktywne uczestnictwo w lekcji, za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie, pomoc koleżeńską na lekcji przy rozwiązaniu problemu, przygotowanie do lekcji
- minus uczeń może uzyskać m.in. za brak przygotowania do lekcji i nieznanomość materiału z poprzedniej lekcji czy brak zaangażowania na lekcji
- uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, gdy zgromadzi pięć plusów
- trzy minusy zamieniane są na ocenę niedostateczną

- za absolutny brak pracy na lekcji uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną

4. PRZYGOTOWANIE UCZNIĄ DO LEKCJI

Uczeń ma obowiązek systematycznie prowadzić zeszyt przedmiotowy oraz zeszyt ćwiczeń jeśli w danym roku szkolnym jest on przewidziany. Zeszyt przedmiotowy powinien być prowadzony estetycznie i powinien zawierać wszystkie tematy i notatki z prowadzonych lekcji. W przeciwnym razie uczeń otrzyma za zeszyt ocenę niedostateczną. W przypadku braku zeszytu/zeszytu ćwiczeń na lekcji uczeń ma obowiązek sporządzać notatki na kartce, a następnie przepisać je do zeszytu przedmiotowego.

Każdy uczeń w ciągu semestru może być jeden raz nieprzygotowany do lekcji musi to jednak zgłosić na początku lekcji. Każde następne nieprzygotowanie traktowane jest jako ocena niedostateczna. W przypadku nie zgłoszenia nieprzygotowania (NP) przed lekcją uczeń otrzymuje od razu ocenę niedostateczną, którą wpisuje się do dziennika lekcyjnego. Przez nieprzygotowanie do lekcji rozumiemy: brak zeszytu, zeszytu ćwiczeń, nieprzygotowanie do odpowiedzi, brak przyborów potrzebnych do lekcji. Możliwość zgłoszenia NP nie dotyczy lekcji, na których ma się odbyć zapowiedziany wcześniej sprawdzian/test lub kartkówka.

Uczeń bez żadnych konsekwencji ma prawo jeden raz w semestrze zgłosić brak zadania w skrócie „bz”, za każdym kolejnym razem otrzymuje ocenę niedostateczną. Brak zeszytu przedmiotowego/zeszytu ćwiczeń lub karty pracy, w których było zadane zadanie domowe jest jednoznaczny z brakiem tego zadania. Uczeń ma obowiązek dotrzymywać wyznaczonych przez nauczyciela terminów oddawania zadań i prac długoterminowych (termin oddania zadania długoterminowego jest zapisany w dzienniku LIBRUS). Praca domowa długoterminowa może być dodatkowa lub obowiązkowa. Uczeń ma obowiązek przestrzegać terminu i ustalonego sposobu wykonania pracy domowej.

Uczeń nieobecny na zajęciach w szkole ma obowiązek uzupełnić braki w wiadomościach i notatkach (za czas absencji). Uczeń nieobecny jeden dzień powinien uzupełnić wszystkie braki na następną lekcję. Uczeń, który nie uczęszczał do szkoły z powodu długotrwałej choroby (co najmniej jeden tydzień) ma tydzień czasu po powrocie do szkoły na uzupełnienie wszystkich braków. Po długiej usprawiedliwionej nieobecności uczeń nie jest pytany przez okres 1 tygodnia i jest zwolniony w tym czasie z prac pisemnych. Czas i formę uzupełnienia zaległości ustala z nauczycielem.

5. ZASADY USTALANIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

Klasyfikacja semestralna i roczna polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia oraz ustaleniu oceny klasyfikacyjnej.

Zgodnie z zapisami WSO nauczyciele i wychowawcy na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz rodziców o:

- wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
- sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów
- warunkach i trybie uzyskania wyżej niż przewidywana oceny klasyfikacyjnej
- trybie odwoływania od wystawionej oceny klasyfikacyjnej

Przy wystawieniu oceny śródrocznej lub rocznej nauczyciel bierze pod uwagę stopień opanowania poszczególnych działów tematycznych, oceniany na podstawie wymienionych różnych form sprawdzania wiadomości i umiejętności. Szczegółowe kryteria wystawiania oceny klasyfikacyjnej określa WSO.

Przy wystawianiu oceny śródrocznej i rocznej obowiązuje następująca hierarchia ocen:

1. Sprawdziany/testy
2. Kartkówki, odpowiedzi ustne, projekty
3. Pozostałe oceny

Podstawą do wystawienia ocen śródrocznych i rocznych nie jest średnia arytmetyczna. Ocenę roczną

wystawia się na podstawie ocen cząstkowych uzyskanych w drugim półroczu oraz w oparciu o ocenę śródroczną.

6. WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY:

Zgodnie z WSO oceny bieżące ustala się w stopniach wg następujących kryteriów:

1) celujący (6) otrzymuje uczeń, który:

- w wysokim stopniu opanował wiedzę i umiejętności z przedmiotu określone w podstawie programowej
- bardzo sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami przyrodniczymi/biologicznymi w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe
- rozwiązuje zadania teoretyczne i praktyczne, wykazując się wysoką wiedzą i umiejętnościami przyrodniczymi/biologicznymi
- bierze aktywny udział, osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych
- posługuje się bogatym, poprawnym słownictwem z zakresu przedmiotów przyrodniczych
- samodzielnie i twórczo rozwija swoje uzdolnienia
- potrafi wyjaśnić przyczyny i skutki zjawisk zachodzących w przyrodzie
- zawsze aktywnie uczestniczy w lekcjach
- potrafi samodzielnie poprowadzić całą lub fragment zajęć lekcyjnych
- wykonuje dodatkowe zadania w porozumieniu z nauczycielem
- sprawdziany pisze na ocenę celującą i bardzo dobrą

2) bardzo dobry (5) otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony podstawą programową przedmiotu
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami w tym poznaną terminologią przyrodniczą/biologiczną,
- rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte podstawą programową
- potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach
- uczestniczy w lekcji i wykonuje polecenia nauczyciela
- potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i umiejętności korzystając z różnych źródeł informacji
- potrafi prawidłowo przeprowadzać analizę związków przyczynowo-skutkowych zachodzących pomiędzy elementami środowiska i pomiędzy człowiekiem a środowiskiem
- jest zawsze przygotowany do lekcji
- zawsze aktywnie uczestniczy w zajęciach
- sprawdziany pisze na ocenę bardzo dobrą i dobrą

3) dobry (4) otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełni wiadomości określone podstawą programową, wymaga jednak wsparcia i naprowadzenia
- poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne
- uczestniczy w lekcji i wykonuje polecenia nauczyciela
- potrafi samodzielnie wyjaśniać typowe zależności
- zna i rozumie większość zagadnień poznanych na lekcjach
- potrafi przeprowadzić prostą analizę związków przyczynowo-skutkowych zachodzących pomiędzy elementami środowiska, a także między środowiskiem a działalnością człowieka
- stara się aktywnie uczestniczyć w zajęciach lekcyjnych i jest do nich przygotowany - samodzielnie odrabia zadania domowe
- umiejętnie współpracuje w grupie
- sprawdziany pisze na ocenę dobrą

4) dostateczny (3) otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej

- rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności - uczestniczy w lekcji i wykonuje polecenia nauczyciela - stara się brać aktywny udział w zajęciach
- potrafi wskazywać elementarne związki przyczynowo-skutkowe zachodzące w przyrodzie oraz między człowiekiem a środowiskiem
- zna i rozumie podstawowe pojęcia i zagadnienia omawiane na lekcji
- w większości jest przygotowany do lekcji
- zaistniałe braki w wiadomościach i umiejętnościach stara się uzupełnić
- sprawdziany pisze na ocenę dostateczną

5) dopuszczający (2) otrzymuje uczeń, który:

- ma niewielkie braki w opanowaniu podstawowych wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia
- rozwiązuje, z pomocą nauczyciela, typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności
- wykazuje postęp wiedzy i umiejętności
- w stopniu podstawowym orientuje się w tematyce przyrodniczej/biologicznej omawianej na zajęciach lekcyjnych
- potrafi wyjaśnić znaczenie niektórych pojęć i zagadnień przyrodniczych/biologicznych
- nie zawsze odrabia zadania domowe lub wykonuje je z pomocą nauczyciela
- stara się dobrze prowadzić zeszyt przedmiotowy
- sprawdziany pisze w przeważającej większości na ocenę dopuszczającą
- poprawia oceny niedostateczne

6) niedostateczny (1) otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności
- nie rozwiązuje typowych zadań teoretycznych i praktycznych, nie potrafi wyjaśnić znaczenia podstawowych pojęć i zagadnień nawet z pomocą nauczyciela
- nie jest w stanie rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności
- braki w wiedzy i umiejętnościach nie pozwalają mu na zdobywanie wiedzy na dalszych etapach kształcenia
- nie czyni starań, by braki w wiadomościach i umiejętnościach uzupełnić
- z większości sprawdzianów i innych prac pisemnych otrzymał oceny niedostateczne i ich nie poprawił
- nie robi postępów

Szczegółowy wykaz wiadomości i umiejętności znajduje się w planie wynikowym dla danej klasy i jest do wglądu u nauczyciela przedmiotu.

7. PSO Z BIOLOGII I PRZYRODY OBOWIĄZUJĄCY W PRZYPADKU NAUKI ZDALNEJ

Powyżej przedstawiony Przedmiotowy System Oceniania stosowany będzie w miarę możliwości także podczas nauczania zdalnego lub hybrydowego. W takim przypadku nauczyciel będzie stosował kilku dodatkowych zasad przedstawionych poniżej.

- postępy uczniów będą monitorowane na podstawie bieżących osiągnięć w pracy zdalnej (nauczanie w czasie rzeczywistym) lub na podstawie wykonanych m.in.: kart pracy, zadań, quizów, projektów, prezentacji lub innych zadań przesłanych nauczycielowi – zgodnie ze Statutem Szkoły
- nauczyciel może wymagać od uczniów samodzielnego wykonania pracy w domu i udokumentowania jej, np. w postaci zdjęcia
- podczas oceniania pracy zdalnej uczniów nauczyciel uwzględni ich możliwości psychofizyczne do rozwiązywania określonych zadań w wersji elektronicznej
- nauczyciel w pracy zdalnej udzieli dokładnych wskazówek technicznych, jak zadanie z wykorzystaniem narzędzi informatycznych powinno zostać wykonane

- na ocenę osiągnięć ucznia nie będą miały wpływu czynniki związane z ograniczonym dostępem do sprzętu komputerowego i do Internetu
- w przypadku gdy uczeń nie będzie w stanie wykonać poleceń nauczyciela w systemie nauczania zdalnego ze względu na ograniczony dostęp do sprzętu komputerowego i do Internetu, nauczyciel umożliwi wykonanie tych zadań w czasie ewentualnych konsultacji lub po przejściu szkoły/klasy w stacjonarny tryb nauczania
- w przypadku gdy uczeń nie będzie w stanie wykonać poleceń nauczyciela w systemie nauczania zdalnego ze względu na swoje ograniczone możliwości psychofizyczne, nauczyciel umożliwi wykonanie tych zadań w alternatywny sposób
- na ocenę osiągnięć ucznia z danego przedmiotu nie będzie miał wpływu poziom jego kompetencji cyfrowych, nauczyciel będzie brał pod uwagę zróżnicowany poziom umiejętności obsługi narzędzi informatycznych i dostosuje poziom trudności wybranego zadania oraz czas jego wykonania do możliwości psychofizycznych ucznia
- w czasie pracy zdalnej nauczyciel wystawi oceny bieżące za wykonywane zadania, w szczególności za: odpowiedź ucznia, sprawdzian, kartkówkę lub na podstawie wykonanych m. in.: kart pracy, zadań, quizów, projektów, prezentacji lub innych zadań przesłanych nauczycielowi
- nauczyciel oceniając uczniów zwracał będzie szczególną uwagę na samodzielność wykonania pracy przez ucznia
- nauczyciele w pracy zdalnej wskaże dokładny czas i ostateczny termin wykonania zadania a uczniowie mają obowiązek wykonywać zadania na czas;

mgr Katarzyna Taratuta
nauczyciel przyrody i biologii
Szkoła Podstawowa Nr 1
im. Rudolfa Zaręby
43-100 Tychy Plac Wolności 4